

Divina Adfistente Gratia!
DISSERTATIO MORALIS

De

VIVA COGNITIONE BONI & MALI

Quam

*Indulgente Ampliff. Facult. Philos. in Regia
ad auram Athenæ,*

PRÆSIDE

HENRICO HASSEL,

Eloquent. Profess. Reg. & Ordin.

Fac. Phil. h. t. Decano,

*Qua par est modestia,
Philosophantium disquisitioni submittit,*

ALUMNUS REGIUS

NICOLAUS P. BEXELIUS

Smolands.

In Auditorio Majori, die XX. Junii

Anno MDCCXLI.

Horis ante meridiem consuetis.

ABOÆ, exc. Joh. Kiempe, Reg. Acad. Typ.

S:æ R:æ M:is
MAGNÆ FIDEI VIRO,
Reverendissimo PATRI ac DOMINO,

**D.N. GUSTAVO AD.
HUMBLE,**

S. S., Theologiæ Doctōri Celeberrimo, Inclitæ Diœce-
seos Vegsionensis Episcopo Eminentissimo, Consist.
Ecclesiastici ibidem Præsidī Gravissimo, Gymnasi-
orum Scholarumque per totam Diœcesin Ephoro
Vigilantissimo,
MÆCENATI MAXIMO!

E*A est Rev. Præsul presentis materie utilitas ino etiam
necessitas, ut nullus du item, quin devote consecrata
Rev. Tuæ Dignitati, vita morumque emendationem anxie
semper cupienti sese commendet. Doleo tantum, quod vires
in illa pertactanda votis nostris non satisfecerint. Au-
weum interim Seneca effatum: In arduis lategisse sat est,
inprimis tamen indulgentia vere paterna, qua smolandos
Tuos semper amplecteris, animum ante sollicitum jam red-
dunt erectum. Adspicias itaque Rev: Pater, fronte qua
sules se eua munusculum, quod humillimus offero carthaceum,
meque inter clientes Tuos propensissime recipias. Ego dum
dixero pro Rev. Tuæ Dignitatis perenni salute atque inco-
lunitate calidissima fundere suspiria non cessabo. Vive ita-
que diutissime, Magnum Ecclesiæ Decus! vive inquam
felix! sic vovet.*

TUÆ Reverendiss. Dignitatis

Clientis humillimus

NICOLAUS BEXELIUS.

K. Maj:ts Tro-Man och Major wid Ljbo Låhns
Regemente til Foth!

Wålborne

Herr CARL EDVARD FOCK,

Höggunstige Gynnare!

ME man ej i glömsko gömmer/
Men all hñnest ståds berömmar,
Är en skyldig wörnads drift/
Den naturens lag påbiuder/
Hos en hwar behagligt liuder/
Och befals i mängen skrift.

Jag då wore platt owerdig
Ält/ som Herr Majoren färdig
Warit at bewisa mig/
Om det sinnet mit ej rödde
Ej det uppå pappret förde
När tilfället hppar sig.

Derför' fast jag intet äger
Cræn guld ell det som wäger
Mot det som jag nūtitt har/
Ät jag likwål redebogen
Dra tack uhr inre hogen/
Prisa det min lefnads dar.

Till et prof min Gynnar' Store
Herr Major, min önskan wore
Ät min såder wisse klart

Hier=

Hiertat mit / som detta gifwer /
Själens tancka / som thet skrifer /
Hela wiljans Inre art.

Då mit lilla Pappers Knyts
Sielf skall tala utan Inre
Sielf förskaffa sig behag;
Dock jag wet mit upplåt hollas
Dch art bristen skall uppfyllas
I min önskan alla dar.

Gud låt Ehr i tider långa
Sälja sálhets Leder många
Lefwa altid wäl förnögd!
Gud låt motgång från Ehr wila /
Glädje locka aldrig swika /
Lils I gån i himlens frögd!

Min Höggunstige Synnare

Edminsteste Tienare

NICOL. BEXELIUS

Maxime Reverendo atque Amplissimo Domino,
Dn. OLAVO OSANDRO,

S. S. Theologiæ Doctori Celeberrimo, per Diœcesim
Weglion. Archi Præposito dignissimo, Consistorii
Ecclesiastici Pro Præsidi Aequissimo
MÆCENATI MAGNO!

Favore, qđo nullo non tempore literas earumque cul-
tores amplecteris, eximio fretus, occupationes Tuas M. R. &
sacras interrumpere jam sustineo. Quum vero plurima
Tibi me debere sciam, ingratus prorsus essem, nisi, ob-
lata occasione, debite observantiæ gratique animi aliquod
saltem documentum offerre conarer. Patiaris itaque M. R.
Vir, ut ex nomine quoque Tuo opella: hæc nostra lucem fa-
neretur, meque ut antea, ita & in posteram benivolentia
Tua ne reputes indignum. Reverentia & obsequio nemini
ero secundus, qui ad vitæ finem, pro Tua, Maxime
Rev. Vir Familiæque prosperitate perenni vota nuncu-
pare nunquam desistam

Maxime Rever. Nominis Tui

Cultor humilimus
NIC. BEXELIUS.

VIRO Admodum Reverendo atque Præclarissimo
Dn Mag. NICOLAO COLLIANDRO,
In Elghult & Hülleberga Pastori ac Præposito longe
meritissimo; ut antea Præceptorum fidelissimo, ita &
nunc Patrone certissimo, quavis observantia
venerando!

Admodum Reverendo nec non Præclarissimo Domino,
Dn Mag. BENED. NORLIN,
In Skid & Nyhyrcke Pastori meritissimo, omnire-
verentia suspiciendo!

Plurimum Reverendo & Præclarissimo Domino,
Dn. Mag. CLEMENTI HELINO,
Pastori in Bergheda & Näsby meritissimo, pia men-
te venerando!

Vobis Patroni, Promotores & Fautores Colendi,
*pro innumeris mihi præstitis beneficiis, quo par est of-
fero*

Admod: Rev: Præclariss. Clariss.

ad obsequia
28

VIRIS Admodum Reverendis & Praclarissimis,
In Reg. Gymnasio Wegf. S. Theologiae & Philosophiae
LECTORIBUS dexterrimis,
Ut antea Praeceptoribus optimis, ita jam Promoto-
ribus meis certissimis, omni honoris
cultu protegendis!

Admodum Reverendo & Praclarissimo Domino
Dn. Mag. JACOBO STOCKE,
In Mäshult & Stenbarga Pastori Vigilantissimo, o-
mni observantia colendo!

Plurimum Reverendo & Clarissimo Domino,
Dn. SUENONI BLIDBERG,
Pastori in Hwettlanda' vigilantissimo, fautori singula-
riter honorando!

suspiciendi, honorandi, hasce meas primitias Academicas,
ficio ac pietate, cum omni felicitatis & prosperitatis vo-
atque consecro

Nominum Vestrorum

paratissimus
BEXELIUS.

Qvartermästaren wid Kongl. Adels Fahnan /
Adel och Wälbördige
Herr MAGNUS KLING,
Gunsige Synnare

A jag mit lilla wärk om GODE och NIDE
frangiswer /
Och hur' man fatta bde / hwart i sin rätta färg;
Då sielfwa ämnet mig min plicht ock förestriswer /
Och minnet fräter opp all glömskans dunctla ärg,

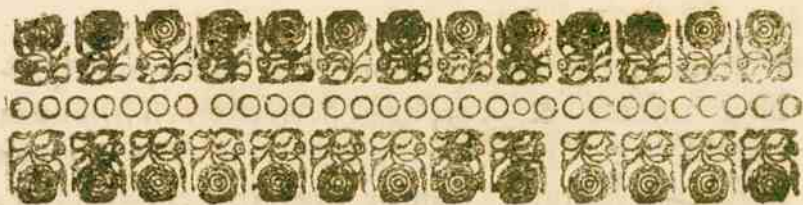
I hela barndom min ha'n I min gynnar' wärde
Så mycket godt mig gjort / som sielf min egen Fahr;
Det wor' då mot min plicht / em jag ej Ehr förährde
Min ungdoms försöling / och berömd' Ehr godhet rar.

Jag lägger thersför' mid hos Ehr min pappers gäswa /
Och ber' at som et prof utaf et wördianit sinn
Hon gunstigt rages an; då jag och tregit lofwar /
At offra böners liud till Gud i lifstid min.

At Han Er / Wårda Man i näder här tildelar
Af alt hwad önskligt är et rikt och önnigt mår /
Eå at af timligt wähl / ej något Eder felar /
Ej se'n i himlens frögd Ehr sähets artswelätt

Min gunsige Synnare

Ödmul-hör samme tienare
N. B.



§. I.

UT ad tractationem sequentem aperiamus
viam, primum indicandum est, quid
per *bonum & malum* intelligamus. *Bo-*
num autem nobis dicitur omne id, quod per-
fectionem nostram vel constituit, vel promo-
vet, sicut contra *malum*, quod imperfectionem
aut in se continet, aut producit. Quam-
admodum homo constat anima & corpore, ita
utriusque perfectiones hic in centum veniunt.
Ut anima est pars hominis præstantior, ita quæ
illam perficiunt, maximi fieri debent. Ani-
ma varias habet facultates, quarum superio-
res sunt *intellectus & voluntas*; quibus sub-
serviunt inferiores, *sensus, imaginatio, memo-*
ria, appetitus sensitivus & affectus. Singulæ,
quas diximus facultates, suas admittunt perfe-
ctiones, pro varia facultatum natura promo-
vendas. Corpori quoque suæ competunt per-

A

fectio

fectiones, ut sanitas robur &c. Ut igitur quælibet animæ & corporis perfectio est bonum quoddam, ita contrariæ imperfectiones inter mala referuntur. Dantur præterea res externæ, & quidem plurimæ, conservationi nostræ interuentis, quæ ideo bona externa nuncupentur, quorum legitimus usus ad perfectiones, abusus ad imperfectiones hominis pertinet.

§. II.

Quemadmodum *cognitio* in genere est representatio objecti in intellectu, ita *viva* audit, quando fit voluntatis motivum; haud secus, atque corpus *vivum* vocatur, quum se movere potest. *Cognitione* itaque *viva* boni & mali gaudere dicitur homo, ubi non solum novit, in quo vera sua perfectio consistat, & quid ab ea alienum sit, sed ipso actu exequitur, quæ ad illam promovendam, hoc vero avertendum faciunt.

§. III.

Cognitionem vivam boni & mali possibilem esse patebit, ubi hominem quoad intellectum, voluntatem & cæteras vires consideraverimus. Ea enim virtute pollet intellectus hu-

manus, qua verum a falso, bonum a malo discernere valeat; quare Scepticismum dudum exploserunt Philosophi. Homo quoque ad inquirendam veritatem naturali fertur instinctu; nec aliud est dignius, quod investiget objectum, quam bonum ac malum & utriusque discrimen. Præterea id non solum habet cum brutis animalibus commune, quod conservationem sui quærat, & a destructione abhorreat; verum etiam voluntate gaudet libera, qua, quod intellectus ut bonum repræsentavit, eligere, quod vero ut malum exhibuit, rejicere possit. Hæc voluntas insita quadam vi ad appetendum bonum, malum averſandum ac fugiendum libere tamen rapitur, quæ alte adeo est infixæ, ut deleri non possit. Imo Philosophi perspicaciores observarunt in homine amorem boni in infinitum se exporrigentem. Quod si facultates inferiores adspexerimus, constabit & illas eo adigi posse, ut superiorum imperio obsequantur. Corporis etiam humani ea est constitutio, ut voluntatis decreta exsequatur, saltem nisi vis externa obstiterit. Omnia itaque adsunt, quæ ad hoc concurrere debent, ut homo cognitio-

nem vivam boni & mali acquirere possit.

§. IV.

AD necessitatem vero cognitionis vivæ pro-
bandam non ampliori molimine opus est,
quam ut in originem & causas malorum, qui-
bus affliguntur homines, paulo attentius in-
quiramus. Hæc autem vel inde pendent, quod
per oscitantiam investigare negligant, in quo ve-
ra eorum perfectio sita sit, adeoque bona ap-
parentia pro veris per errorem arripiant, vel et-
iam, facultatum inferiorum in superiores domi-
nio prævalente, in ea ferantur quæ ratio pro-
nalis habet. Æstimant nimirum in isto statu
voluptatem evanidam ut majus bonum, quam
quæ ad veram eorum felicitatem spectant, ur-
de illud Medæ apud Poëtam:

Video meliora proboque,

Deteriora sequor.

Atque ex duobus hisce fontibus omnes pro-
pmodum calamitates, quibus obnoxia est mor-
taliū conditio, originem ducunt. Excipiuntur
tamen quæ per specialem Dei providentiam im-
mittuntur, quoniam & hæc in illis rationem sui
habent. Verum ut rem paucis complectamur,

be

bonum sine illius cognitione nemo adsequi potest, & vana est omnis scientia boni, nisi accedat praxis. Notitia igitur veræ perfectionis, & serius ad eandem obtinendam nitus, duo sunt cardines, quibus omnis vertitur felicitas humana.

§. V.

Perfectio nostra pro differentia facultatum animæ, diversitate membrorum corporis, & eorum, quæ statum externum respiciunt, discrimine variat, & in plures omnino species distinguitur §. I. Antequam igitur explicare valeamus modum ad cognitionem vivam perveniendi, necessarium est, quantum instituti ratio exigit, specialius varias hominis delineemus perfectiones, quarum singulæ genesin si ve constitutionem cognitionis vivæ ingrediuntur. Notandum vero est, nos heic non præcise acturos de perfectionibus, quæ per essentiam homini insunt, verum de accidentalibus, quarum adquisitio & conservatio ab actionibus nostris liberis pender, quæque adeo recto usu facultatum nostrarum promoveri possunt.

§. VI.

Inter alia privilegia, quibus homo præ brutis animantibus est ornatus, eminent intellectus, quo mediante res distincte considerare datur. Quatenus hac facultate, quæ inter perfectiones hominis essentielles primum occupat locum, sumus instructi, eatenus ad eum statum nobis pertingere licet, quo varia objecta clare distincte ac certo cognoscere, ex singularibus universales abstrahere notiones, & vera denique ab apparentibus distinguere valemus. Quod vero attinet ad perfectionem intellectus accidentalem, quæ debita cultura procuratur, est illa ex duplici imprimis fundamento æstimanda. Nimirum intellectus eo censetur perfectior, quo vel plura objecta distincte novit, vel quo plura in eodem objecto discernere potest. Priorem dotem sibi comparant illi, qui Polymathia student, posteriorem vero, qui solida scientiarum pertractatione ingenium excoluerunt. Ut autem variarum rerum notitiam nobis adquiramus distinctam atque solidam, varii requiruntur habitus intellectus, jugi exercitio comparandi, utpote *acumen*, *profunditas*, *scientia*, *sapientia*, quos hic seorsim explicare nimis foret prolixum.

§ VII.

Proximum est ad voluntatem, quæ appetitus rationalis alioquin dicitur, considerandam progrediamur. Est hæc ipsa facultas per naturam animæ ad bonum ab intellectu congruam determinata. §. III; unde perfectionem ejus essentialem constituit, quod bonum appetere, malum vero averfari queat. Perfectio autem accidentalis, quæ a nobis pro virili promoveri debet, in eo consistit, quod nihil appetat nisi vere bona, nihil averfetur nisi vere mala, & quod in singula objecta pro dignitate eorum feratur, & per consequens in collisione plurium bonorum illud cæteris præferat, quod majori præstantia se commendat. Ad perfectiones quoque pertinet, quod per motiva convenientia h. e. ex ipsa objectorum indole intrinseca, ac perfectionibus Divinis desumpta dirigatur atque determinetur. v; g; Si egeno des eleemosynam, ut inopiæ ipsius succurras, & hac ratione felicitatem ejus promoveas, adeoque rem DEO gratam facias, motiva adsunt genuina. Quod si vero hoc agas, vel vana ductus ambitione, ut aliis videaris, qui non es, & sic laudem, quam non meruisti

ruisti ab aliis reportes, vel continuis alterius sollicitationibus, quibus liberari cupis defatigatus, actio tua recta quidem est, si ratio habeatur solius locomotivæ, non vero respectu intellectus & voluntatis. Non enim sufficit actionis externæ convenientia cum lege naturali atq; divina, nisi sincera animi intentio eidem respondeat. Qui vero motivis non utuntur genuinis, sed appetitum habent a rationibus extrinsecis pendulum, eorum actiones, licet externa boni specie sperbiant, a rectitudine tamen multum discedunt.

VIII.

EXplicatis sic facultatibus superioribus, accedimus ad facultatem cognoscitivam inferiorem, quæ perceptionibus rerum corporearum se exerit. Per res corporeas hic intelligimus tam corpora ipsa, quam eorum attributa & modos. Ad facultatem hanc cognoscitivam inferiorem ito pertinent *sensus externi*, qui sunt facultates percipiendi objecta præsentia, quæ in organis corporis nostri mutationes causantur. Numerantur hi communiter quinque, videlicet *visus, auditus, gustus, olfactus, & tactus;*

&

& sic distingvuntur pro varietate organorum quæ ad sensationes requiruntur. Cum hiis enumeratis speciebus, quæ sensus externi appellantur, non confundenda est conscientia mutationum, quæ in anima nostra accidunt, *sensus internus* dicta. Hæc enim non res corporeas, sed operationes entis simplicis obiectum habet. Sensus autem externi a Conditoro Optimo & Sapientissimo nobis concessi sunt, ut eorum, quæ sunt atque fiunt in mundo, historicam adipiscamur cognitionem. Et observarunt acutiores, omnes nostras perceptiones mediante sensu vel externo vel interno nasci, quod facta inductione facile probari potest. Objicere quidem solent scepticismi Patroni, sensibus non esse fidendum; falli eosdem continuo & fallere, adeoque in veritate inquirenda nullum esse eorum usum. Sed cum perfectionibus divinis minime convenit hæc hypothesis; Deus quippe omnis veri Auctor id nobis dare non potuit, quod semper nos deluderet. Et quomodo quæso fieri posset, ut ad præsentiam ejusdem obiecti eadem semper sensatio recurreret, nisi esset rei obviæ consentanea

& fundamentum in illa haberet. Interim non negamus, dari sensus, in quibus objecta aliter apparent, ac revera sunt constituta. Verum datus nobis est intellectus, quo definire valemus, quænam requisita adesse debeant in sensationibus, ut sua illis constet veritas. Ne igitur verum cum apparenti confundamus, organa supponuntur sana, nulloque morbo corrupta, sufficiens attentio, & quæ sunt ejusdem commatis alia.

§. IX.

PRout per sensus externos illa nobis repræsentamus, quæ præsentia sunt, dum in organa sensoria agunt; ita imaginatio præterita in mentem revocat, & eorum, quæ antea sensibus percepimus, ideas reproducit. Imaginatio autem hanc sequitur legem: Si ea, quæ jam percipiuntur, aliquam convenientiam habeant cum olim perceptis, integra quoque perceptio præterita denuo suscitatur. Perfectio imaginationis in eo est posita, quod res non solum clare verum etiam distincte repræsentet, h. e. ejusmodi ideas subministret, quibus rem non solum ab aliis distingvere, verum etiam quæ in illa diversa sunt, observare & a se invicem discernere.

scernere valemus. Sic Pictor aliquando, vi imaginationis pollens, faciem hominis absentis adcurate depingit. Cum imaginationis actibus in praxi frequenter conjungitur memoria, unde etiam cum priori facultate vulgo confunditur. Est autem memoria facultas, qua ideas olim obversatas, nunc vero revocatas sive sensuum sive imaginationis ope, de novo agnoscimus ut familiares, h. e. ejusmodi, quæ olim animum subierunt. Datur etiam memoria intellectualis, qua entia simplicia, eorum operationes, & veritates abstractas, ante nobis obvias, nobis sistimus, & ut notas agnoscimus. Imaginatio operari potest sine memoria, h. e. reproducentur idæ quas non agnoscimus. Memoria vero sensualis imaginationem præsupponit. Sed memoria intellectualis in sensationibus intimis fundamentum habet. Perfectio memoriæ ex multitudine objectorum ad quæ se extendit, & perceptionum claritate ac evidentia æstimatur. Imaginationem æque ac memoriam in veritate cognoscenda, & actionibus dirigendis insignem habere usum in sequentibus constabit.

§ X.

EX sensu atque imaginatione pendet appetitus

sensitivus, quæ est facultas appetendi atque aver-
 sionis objecta pro ratione boni & mali, a
 sensu & imaginatione illis adjudicari. Sumi-
 mus heic appetitum sensitivum in sensu latiori,
 ut etiam aversionem sub se comprehendat.
 Quod si ad nos ipsos rite attendimus, facile de-
 prehendemus, illa nobis mediante sen-
 su ut bona representari, ex quibus volu-
 ptatem & delectationem percipimus, contra
 vero illa tanquam mala spectari, quæ ta-
 dio vel molestia nos afficiunt. Imaginatio præ-
 teritorum reproductrix, modo sola appetitum
 determinat, modo socias cum sensu vires con-
 jungit; sequenti casu fit, ut bonum videatur
 majus, quod longe minus habendum esset, si
 solo sensuum judicio æstimaretur. Quoniam ve-
 ro fieri solet, ut voluptatem non minus per-
 cipiamus ex perfectione vera, quam apparente
 quemadmodum experientia satis constat, per se
 patet, quanto errandi periculo se exponant, qui
 in dijudicandis objectorum meritis, eorumque ad nos
 relatione, solo facultatum inferiorum stant judicio.
 Neque enim ad voluptatis genesis distincta
 prærequiritur notitia, sed voluptas statim oritur
 quam

quam primum nobis conscii esse videmur alicujus perfectionis, adeoque antequam ejus notio consula, quæ primo intuitu se nobis offert, ad distinctam fuerit revocata. Quod si igitur contingat, ut voluptas originem debeat perfectioni apparenti, is qui in facultatibus inferioribus acquiescit, ad actiones turpes committendas honestas vero omittendas adducitur. Quæ dicta sunt de appetitu, ea etiam mutatis mutandis ad aversionem applicentur, ne opus sit illis immorari, quæ ex dictis attenuone adhibita, satis patent.

§. XI.

Wehementiores in animo mutationes, cum certis in corpore, & præsertim sanguine mutationibus conjunctæ appellantur affectus. Varias affectuum definitiones apud varios passim videre licet; & in philosophia maxime controversitur de natura affectuum. Nos ea tantum hic adoptamus, quæ immediata nos experientia docet; quemadmodum etiam eorum probamus industriam, qui singulorum affectuum genesin affectiones & signa exposuerunt. Produunt nimirum hos nisi peritissimus simulandi sis artifex, vox, verba
gestus

gestus & extraordinaria quædam sanguinis commotio in partibus corporis & præsertim in facie conspicua. Ut vero intelligamus distinctius, quidnam tandem illud sit, quod tantos in nobis excitat fluctus, quibus componendis aliquando sumus impares, sequentia oblatanda sunt: Quando nobis obiectum aliquod representamus, fit plerumque, ut voluptate vel tædio nos afficiat, prout nobis ut bonum vel malum sistitur. Recurrunt juxta ideæ bonorum vel malorum, antea perceptorum, & aliquam similitudinem cum præsentibus habentium, ut & voluptates & tædia ex iisdem antea orta; unde, quum tot occurrant stimuli, quot bona vel mala simul representantur, quid mirandum si fortior in mente impetus excitetur? Vehementia igitur illa, quæ in affectibus est conspicua, tam ex magnitudine quam multitudine bonorum vel malorum, quæ nobis representamus existit. Et haut raro ne conscii quidem sumus eorum, quæ in affectus genesis influunt. In hujusmodi enim casibus tot perceptiones coeunt, ut anima illis, quæ in statu isto confuso accidunt observandis non sufficiat. Unde non potest non fieri, ut affectus sæpe ratio-

15

nī contrarientur, quod experientia satis constat; quare apud Philosophos frequentissima occurrit mentio pugnae inter facultates hominis superiores & inferiores. Hinc etiam Stoici occasionem arripuerunt statuendi, affectus omnino esse eradicandos. Verum id impossibile esse quilibet, rem paulo diligentius expendens, facile intellegit. Tam alte enim naturae nostrae insident, ut nullo modo prorsus deleri possint. Neque hoc opus est. Nam a DEO frustra nobis dari non sunt, sed insignem habent usum, quando res arduae ac difficiles veniunt suscipiendae. Tum & animi & corporis vires excitant & id efficiunt, ut homo cum alacritate quadam agat. Perfectionem vero illorum constituit, quod rationi subjiciantur & intra ejus coercerentur gyrum.

§. XII.

QUum corpus sit pars hominis essentialis, adeoque errent, qui illud ut instrumentum duntaxat animae spectent; & anima praeterea opus habeat ministerio corporis ad decreta sua exsequendum; corporis quoque perfectiones hic expendere oportet. Corpus nostrum ad sui

conservationem est aptum. Omnes naturales organorum vitalium functiones ad eum finem tendunt. Quis igitur negare audeat, actiones liberas ita esse instituendas, ut intenta illa a Conditore conservatio corporis non impediatur, sed promoveatur? Ad perfectionem igitur corporis primum & præcipue pertinet sanitas, quæ nihil est aliud, quam status ille, quo omnes corporis partes eos motus edere possunt, quorum illis per naturam data est potentia. Corporis etiam robur in variis casibus est necessarium, imprimis ubi humeris & lacertis duriora sunt opera perficienda. Ad perfectionem corporis denique referimus agilitatem se variis artibus exerentem. Huc pariter spectant habitus, quibus artes manuarum, quarum tanta in vita humana est necessitas & usus, dextre exercentur. Et quum gestus externi sint signa constitutionis animi, quibus ubi compositi fuerint ac decentes, nihil efficacius est ad animos aliorum conciliandos, quin corpus actibus decoro consentaneis adjuvare debeat nullum est dubium.

§. XIII.

Status hominis externus dicitur, qui in relatione

latione ejusdem ad alias res extrinsecas consistit. Bona vero fortunæ appellantur, quæ statum hunc perfectiorem reddunt. Eo pertinent opes, honores, multitudo amicorum, securitas & cetera ejusmodi commoda quæ homini extrinsecus contingunt. Levi autem attentione patet, hæc ideo dici bona, quia iisdem ad conservationem corporis & perfectionem reliquam opus habemus. Turpiter igitur errant, qui felicitatem suam aliorumque, ex numero & quantitate bonorum fortunæ metiuntur, cum recto usui bonorum istorum, non vero nudæ eorum possessioni tribuendum sit, quod ad felicitatem nostram aliquid conferant. Absit vero statuamus bona fortunæ per se veræ felicitati obstare, quum hoc eorum abusui potius adscribendum sit. Imo qui perpenderit, quam multa ad vitæ necessitatem, jucunditatem ac decus sint necessaria, facilis largietur, nullam prætermittendam esse occasionem, qua eadem, salvis officiis erga Deum, nos ipsos ac alios, comparare queamus.

§. XIV.

Vidimus jam, quam sint multa & varia, quæ perfectionem hominis ingrediuntur. Enim
 C vero

vero homo valde imbecillis in hoc mundi the-
 atrum prodit, nec statim istas possidet dotes,
 quas jam enumeravimus. Quantum enim igno-
 rantiae quoad intellectum, quantum securitatis
 quoad voluntatem natura nobis inest? Ut
 imbecillitates corporis & ceteras imperfectiones
 jam silentio involvamus? Fieri etiam pos-
 test, imo haud raro solet, ut in aetate proce-
 denti neglectu usus facultatum naturalium vel ea-
 rundem abusu imperfectionem nostram augeamus.
 Illis quidem facultatibus instructi sumus, quae ad
 has perfectiones adquirendas requiruntur; ut
 vero actu ipso eas adipiscamur, facultates istae
 exercendae sunt h. e. rectus earum usus
 comparandus. Non negamus, quasdam dari
 facultates naturales, quarum usus a natura no-
 bis datus esse videtur, quorsum pertinent *sensus*;
 ex sequentibus nihilominus patebit, illum usum
 amplificari a nobis posse & ad majorem perduc
 perfectionis gradum. Quamobrem ut compotes eva-
 damuscognitionis vitae, cujus necessitatem adstruxi-
 mus §. IV. id agere debemus, ut ad majorem suc-
 cessive perfectionem progrediamur, licet illum
 gradum, quem lex divina postulat, quamdiu

in hac mortalitate sumus, nunquam attingamus; quod quomodo fieri debeat recto facultatum nostrarum usu paucis jam edisseremus.

§ XV.

In intellectum perficimus, ubi multiplici rerum præstantium & utilium notitia eademque clara distincta & solida illum instruimus. In primis e re est, rationem probe excolamus. Hæc enim Reginae instar cæteris, quibus homo gaudet facultatibus, imperare debet. Et in quantum ejus mandatis obsequimur, in tantum vere sumus homines, contrario casu a naturæ nostræ dignitate deficimus. Ad culturam rationis non solum conducit, regulas Logicæ sanioris perdiscere, & fontes errorum, quibus homines in devia abripiuntur, probe perspectos habere, verum etiam exercitio impigro promptum rationis usum adquirere. Huic instituto inservit librorum, a viris ingenio & acumine præditis conscriptorum, attenta lectio & meditatio, nec non conversatio cum illis, qui hisce dotibus excellunt. De cætero mundus magnus est liber qui amplam satis materiam semper subministrabit, circa quam gnaviter occupati, vires intelle-

ctus & rationis majorem in modum amplificabimus. Quare nec mirum inveniri homines, a literarum studiis imparatos, qui tamen insigni acumine pollent. Id nihilominus dubio caret scientias, ad augendas rationis vires plurimum conferre, præcertum ubi genuino tractantur ordine, & veritates nativis ex principiis proluxa conclusionum serie propagatas exhibent. Atque recte omnino judicasse nobis videntur, qui hunc scientiarum fructum palmarium esse dicunt. Infinita sunt illa objecta, circa quæ intellectus noster versari potest, & omnibus explorandis ob limitatam valde naturam haud quaquàm sufficit. Videndum itaque, quænam cognitio magis vel minus necessaria sit. Quemadmodum a cognitione boni & mali omnis nostra felicitas pendet, ita ejus notitia quin absolutæ sit necessitatis, nemo inficiabitur. Præterea, quum omnes scientiæ & artes aliquid conferant ad felicitatem humanam, quilibet uni earum vel pluribus discendis & exercendis se applicabit, prout ingenium, conditio, & vitæ quod elegit, institutum, admiserint postulerintque.

§ XVI.

UT voluntatem perficiamus, intellectus cognitione boni & mali est imbuendus §. VII. Nostro autem tempore magno animorum motu disputatum est, utrum emendatio hominis ab intellectu an voluntate sit inchoanda, nonnullis posterioribus defendentibus. At hi ipsi quod pace illorum dixero, naturam animæ legemque appetitus non satis pensitarunt. Non tamen statuimus, totalem intellectus emendationem præmittendam esse emendationi voluntatis, cum utriusque negotio simul sit incumbendum, adeoque ubi prior facultas uno præcessit gradu in discernendo bono & malo, voluntas illico progrediatur ad transferendam illam cognitionem ad praxin. Quo ipso etiam cognitioni intellectus major affunditur claritas ut §. uberius exposituri sumus. Quum vero non omnis cognitio boni & mali permoveat voluntatem, teste experientia, paucis quoque indicandum, qualis esse debeat, ut vero satisfaciatur. Deprehendimus vero ad nosmetipsos attenti, nos nihil appetere, nisi vel convicti simus, vel saltem esse videamur. Unde constat, convictionem vel veram, vel appare-

tem, quæ alioquin persuasio dici solet; ad appetitum excitandum posse adhiberi. Verum persuasione duntaxat uti ad animum emendandum, res est lubrica & oleæ plena, quum fieri possit, ut qui ex hoc agit principio, vanitate ejus perspecta, ad ingenium redeat imo reddatur deterior, quod multorum lugubris testatur experientia. Qui igitur in bono proposito constans esse velit, is animum firma certitudine convincat. In hoc enim casu metuendum non est, ne sententiam mutet, adeoque aurem illis præbeat, qui alia iudicia insinuare student. Reliqua circa voluntatis emendationem observanda in sequentibus erit adducendi occasio.

§. XVII

QUum omnis nostra cognitio originem ducat ab iis, quæ sensu vel externo vel interno percepta fuere, sensus in veritatis negotio diligenter adhibendi sunt, ne desit intellectui materia, notiones distinctas formandi, & ex singularibus universalia eruendi. Imo cum abstractæ veritates licet ab aliis nobis proponantur, ægre intelligantur, nisi ad exempla singularia, quæ

23

quæ sensus affert, fiat applicatio, operam dare debemus, ut quam plurima sensu percipiamus, ne quid facile dicatur, quod non intelligamus. Cavendum tamen est, ne incauto & excessivo usu vigorem sensuum debilitemus, vel plane amittamus, quod fieri posse experientia docet. Propter usum sensuum insignem & prorsus indispensabilem sollicite quoque in omni negotio curandum est, ne ex causis quibusdem extrinsecis vel intrinsecis organa sensoria vitium aliquod contrahant. Ut vero sanioribus hinc consiliis morem geramus, miseram eorum sortem perpendere juvat, qui unius vel alterius sensus usu destituuntur. Prout vero nimio usu sensus hebetantur, ita moderato acumen eorum amplificari observatum est. Sic assidui in contemplandis minoribus partibus corporum, eo ipso sibi compararunt acumen distinguendi illa, quæ alioquin vitium effugiunt, quod experiri sunt, qui in tribus naturæ regnis minutissima etiam attendere suevere. Similiter, qui longinqua & procul distita frequenter speculantur, acui vitium observarunt in iisdem spectandis, quod exempla quorundam Astronomorum

inter alia confirmant. Subveniunt etiam sensibus quædam instrumenta. Sic Microscopiis & Telescopiis videntur, quæ oculo se subducunt nudo. Hæc igitur instrumenta in accuratiori rerum examine non sunt negligenda. Circa usum sensuum præterea monuisse iuvat, ut animum attentum ad observationes adferamus. Alioquin enim fieri potest, ut ea nos expertos esse existimemus, quæ in experientia minime fundantur. Ad fallacias sensuum evitandas multum quoque refert, si objecta diu & frequenter contemplemur, & ad unam rem investigandam sensus plures adhibeamus. Quod salutari consilio observant periti agricolæ, qui non solum visu, verum etiam gustu, olfactu & tactu illud temporis punctum explorare solent, quo semina terræ mardare convenientissimum est.

§. XVIII.

Imaginatio & memoria perficiuntur, si ad retinendas ideas quam plurimas easdemque promte reddendas aptæ redduntur § IX. Extensio autem utriusque facultatis obtinetur, ubi a gradu minori ad majorem per insensibilia incrementa continuo progredimur. Hanc viam cal-

calcavit Wallisius, Mathematicus apud Anglos
 Celeberrimus, qui in tenebris nocturnis ex nu-
 mere 57 locorum, quem sola imaginationis & me-
 moriæ vi præsentem retinuit, radicem quadra-
 tam extraxit. Iuvari quoque imaginatio & me-
 moria possunt in casibus particularibus, si res
 memoriæ mandandas vel diu contemplemur,
 vel ea, quæ didicimus, frequenter repetamus.
 Non equidem desunt, qui vel semel percepta
 per omnem vitæ cursum tenacissime retinent,
 quæ prærogativa plerumque gaudent Polyhisto-
 res, qui vastam rerum plurimarum notitiam sic
 animo comprehensam tenent, ut de quibusvis
 argumentis, quoties tulerit occasio, promte dis-
 serere valeant. Hac dote excelluerunt incompa-
 rabilis Hugo Grotius, & perspicacissimus Leib-
 nitzius, quorum hic ideo a Georgio I. Magnæ
 Britannia Rege laudato ita pridem defuncto, Lexi-
 con ipsius vivum fuit appellatus, prout testatur
 Fontenellius in descriptione vitæ Leibnitzii gal-
 licae edita. Interim Heroum exempla non o-
 mnibus imitari est concessum. Licet igitur non
 defuerint ingenia, quæ subsidiis memoriæ care-
 re potuerint, ob singulare robur, partim na-

tura datum, partim studio adqvisitum; non tamen sequitur ceteros laudatis adminiculis tuto carere posse. Potest etiam imaginatio certis quibusdam signis juvari, quibus excitantur objectorum considerandorum ideae. Hoc in directione actionum nostrarum usum habet non contemnendum. Requirit enim imperfectio nostra, ut ad cogitandum de Officiis, variis excitemur signis. Et hinc juxta patet ceremoniarum in cultu Divino utilitas, quibus in memoriam revocamus, quae de DEO rebusque Divinis pie meditari & verbis testari conveniunt.

XIX.

IN emendationem facultatis appetitivae non solum ratio habenda est intellectus, ut ille sufficienti boni & mali notitia instruat, verum etiam curandum est, ut appetitus sensitivus facultatum Superiorum imperio subjiciatur. Licet enim appetitus rationalis aliquid agendum approbaverit, fieri tamen soepe solet, ut obrenitentiam appetitus sensitivi, vel difficulter, vel plane non adducamur ad agendum ea, quae ad perfectionem nostram tendere intelligimus. Unde videmus eos, qui in actionibus suis im-

pe-

petum appetitus sensitivi sequuntur, segnes esse ad faciendas res, quarum executio molestiam illis parit. Sic multi eos tantum libros pervolvere amant, quos ludendo intelligere valent, quales sunt fabulæ Romanenses, & ejus generis alia. Scripta vero, in quibus singula per partes meditari necesse est, fastidiunt, quia ad singula operosius attendere illis est molestum. Qui itaque in prosecutione veri boni constantiam tueri omnesque difficultates superare studuerit, huic e re est, appetitum sensitivum cum rationali in concordiam reducat. Enimvero appetitum sensitivum in se trahit quidquid voluptatem affert, eundem vero retrahit & aversionem causatur quidquid tædium parit. Ut igitur consensus, de quo modo diximus obtineamus, opera danda est, ut etiam imaginationis & sensuum ope convincamur, non nisi ex veris bonis innoxiam & duraturam profluere voluptatem, ex apparentibus vero nocuam ac transitoriam, quæ in sexenta tædia demum degenerabit. Quum vero ea, quæ sentimus vel imaginamur, sint non nisi singularia, patet in generalibus heic subsistendum non esse, sed ad exempla sive casus

singulares applicationem institui debere. Exempla vero desumi possunt non solum ab experientia domestica, verum etiam aliena; unde constat Historiæ imprimis biographiarum usus, si modo rite concinnatæ fuerint. Neque fructu destituntur fabulæ, quæ sub fictionum jucundo involucro vitæ morumque præcepta repræsentant. Interim palmam cæteris præripiunt exempla, quæ propria nobis experientia suggerit, quum major ipsis insit certitudo. Unde commendamus omnibus, ut diligenter attendant ad suas & aliorum actiones, earundemque consequentias tam lætas quam luctuosas. Sic enim intuitivam sibi parabunt notitiam eorum, quæ ad perfectionem suam vel imperfectionem tendunt. Imprimis vero ex alieno casu discamus, quæ vitanda sunt, & sic alieno potius, quam proprio impendio sapiamus. Quæ jam adduximus, plurimum observasse javat in institutione puerorum, & aliorum, qui exiguo gaudent usu intellectus, unde pendet appetitus rationalis. Hi etenim tantum non semper in determinandis actionibus sequuntur appetitum sensitivum, cui ab incunabulis fuerit adstricti. Ut igitur appetitum boni &

fugam mali apud eos excitemus, exemplis manifestis inculcanda est illis differentia, quæ inter voluptatem noxiam atque innocuam intercedit.

§. XX.

Quoniam vero consensus appetitus sensitivi, cum rationali in omnibus casibus obtineri non potest, potentiam eidem resistendi, ne prævaleat adversus rationalem, aut si mavis dominium in appetitum sensitivum comparare nobis studeamus. Ut vero hæc victoria appetitus rationalis facilitate, notitiam boni & mali, quam fieri potest certissimam nobis adquiramus, tum via demonstrationis tum experientia, representando nimirum nobis sepe & vividissime damna illa, quæ ex inordinata vita propullulant. Inprimis occasiones male agendi, quantum unquam fieri potest, evitare studeamus. Unde fugienda est librorum lectio, quæ vitiiis alimenta subministrat. Fugienda quoque eorum consuetudo, qui vel factis vel sermonibus exempla prava nobis insinuare possunt. Malorum enim exemplorum detestanda est seges. Cavenda quoque omnis in agendo præcipitantia, præsertim ubi habitum

recte agendi nondum comparavimus, vel minime quotidiana sunt, quæ agenda veniunt. Ne igitur defectu attentionis in damna incidamus incauti, necesse est, ut antequam ad agendum nos determinemus, principia generalia juxta quæ actionis moralitas est dijudicanda, in mentem revocemus, & ad illorum normam actionem datam examinemus. Ut vero serenam mentem ad examen actionum adferre queamus, illud imprimis tempus huic negotio destinandum, quo sensus & imaginatio attentionem ad alia objecta non avocant. Si autem hoc fieri nequeat, objecta, de quorum relatione ad nos meditamur, vel signa quædam eorundem sensibus sunt obijcienda, ut hac ratione cogitationes a scopo alienas arceamus. Hinc simul patet, quam necessarium sit illi, qui appetitum in ordinem redigere voluerit, ut habitum in rebus meditandis attentionem conservandi sibi comparet.

§. XXI.

QUæ de appetitu sensitivo diximus § precedente ea ad affectus quoque sunt applicanda. Neque enim affectibus constanti & solida ratione mederi licet, nisi appetitu sensitivo sub jugum

gum misso. Ea vero, quæ in affectuum regimine sunt observanda, ad duo momenta redeunt: nimirum ut affectus rationi contrarios coërceamus, eidem autem conformes excitemus, Expelluntur affectus, vel saltem justos intra limites coërcentur, si in nobis excitemus affectus contrarios. Sic nimia lætitia, quæ exultat animus, fugatur, vel ad mediocritatem reducitur, ubi cogitationem ad ea convertis, quæ tristitiam causantur. Circa posterius momentum illud observasse juvat, ad flectendum alios iis utendum esse affectibus, qui inclinationibus eorum vel naturalibus vel consuetudine contractis velificantur.

§ XXII.

AD sanitatem corporis tuendam plurimum omnino refert temperantiæ studere nimiosque labores & inordinatas cupiditates fugere. In omni quoque motu & situ corporis adhiberi debet circumspectio, ne quis incautus integritati membrorum officiat. Esculapii filiiis relinquimus, sanitatis conservandæ & reparandæ modos explicare. Robur corporis comparamus, ubi a prima ætate variis laboribus & molestiis perferendis

dis aduescimus, & a minoribus ad majora successivis incrementis paulatim progredimur. Habitus corporis, quibus homo vel ad vitæ decorem vel ad artes varias exercendas, & munia illa, quæ agilitatem quandam corporis requirunt, obeunda opus habet nostrum non est in generali hac tractatione seorsim considerare; unde hæc ad artifices & exercitiorum magistros remittimus; quod vel ideo necessarium est, quia artes illæ in formam scientiæ nondum sunt redactæ.

§. XXIII.

QUUM perfectio status interni, de qua hæc tenus egimus, externis præsiidiis indigeat §. XIII, de acquisitione bonorum fortunæ pauca quoque in medium sunt adferenda. Circa comparisonem & conservationem opum varia adduci possent, sed imperata brevitatis non admittit, ut in istas ambages descendamus. Succurrunt quoque verba Cantzii, quibus in Compendio suo Philosophiæ Moralis §. 3904. in simili casu utitur. *Nolim hic inquit multa ex aliis congestare, qui mihi otium fere hic faciunt, ne sint, qui quantis opibus augear, seiscitentur,*

&

si minus quam credunt, me possidere resciscant, minime audiendum de re œconomica speciose causentur. Circa honores illud monuisse sufficiat, nos magis de vero honorum fundamento, quam de honoribus ipsis esse debere sollicitos. Interim improbandum non est, si quis specimini- bus honore se dignum probare voluerit, ut sic occasionem accipiat dotes suas in aliorum commoda explicandi. Quum aliorum hominum ope carere nequeamus, minime reprehendendi sunt, qui de amicis parandis non omnem abjiciunt curam. Ad amorem autem nostri impelluntur alii, nisi fuerint pervicacissimi, si de ipsis bene mereri, eorum facta in meliorem, quantum licet, interpretari partem studeamus. Multum quoque juvat, si in conversatione cum aliis adhibeamus cautionem, illasque nobis comparemus dotes, quæ aliis placent. Illud insuper de bonis fortunæ in genere monuisse convenit, ne iisdem cum neglectu honorum inter- norum studeamus. Cavendus est omnis eorum abusus, qui in eorum actiones facile irrepere solet, qui vitæ honestati veræque pietati ope- ram haud navant.

§. XXIV.

Hec de modo nos perficiendi, siue quod e-
odem recidit, cognitionem vivam acqui-
rendi dicta sunt. Quoniam autem vix fieri
potest, ut unus omnes enumeratas perfectiones
silem in gradu eminentiori sibi comparare
queat, unusquisque in perfectione sua promo-
venda status sui rationem habeat; unde quilibet
illas imprimis dotes consequi studiat, quibus in
suo vitæ genere & ministerio sibi commisso ad-
ministratio maxime opus habet. Sic ab illis,
quorum est dirigere aliorum actiones, majores
requiruntur ingenii vires, quam a ceteris, quibus
parendi gloria est relicta.

§. XXV.

Quilibet tamen in perfectione sua promovenda
tantum progrediatur, quantum vires
iplius & circumstantiæ speciales permittunt. Ut
vero eo magis suppetat nobis tempus huius ne-
gotio, in ipso ætatis flore studio vitæ perfectæ
nos totos consecrare debemus. Hoc etiam ideo
necessarium est, ne habitus pravi in nobis
invalescant, tanto difficilius postmodum extir-
pandi, quanto altiores egerint radices. Postquam

VERO

vero semel adiones ad nostram perfectionem dirigere suscepimus, hoc propositum constanter est urgendum. Imprimis omnes in id nervos intendere convenit, ut in sensus, imaginationem & affectus dominium obtineamus. Licet enim facultates istæ varium habeant usum, non tamen ideo nobis sunt concessæ, ut seposita ratione illis utamur more brutorum. Durum quidem illis videtur, qui virtutibus sacris initiandi sunt, voluptatibus sensualibus, quibus ab ipsa infantia adveverant, nuntium mittere.

Verum,

In ne vede malis, sed contra audentior ito.

Victoriæ enim præmia omnes compensabunt molestias. Postquam enim semel virtutis dulcedinem degustasti, cum gaudio & voluptate virtutem exercebis, quod antea non nisi cum tadio fecisti. Quod si cui hæc ænigmatica videantur, is cogitet, veritates practicas non satis dilucide percipi, sed quasi per translennam apparere, antequam ipse manum operi admoveris. Hoc si feceris, non dubito clara evadant, quæ antea obscuritatibus obsepta videbantur. Faxit DEUS O. M. Omnis boni auctor, & fons unicus, ut non solum quid

E

vere

vere bonum malumve sit, intelligamus, sed illud
sequamur & obtimeamus, hoc vero abhorreamus
ac evitemus, ut sic vera ac solida potiamur
felicitate!

S. D. G,



Då Herr Respondenten
NICOL. BEXELIUS

Berömlige *disputerade*

Om en Leswande Kundska af Godt och Dndt.

Edelt ämne är, at hösta sina tankar
Uppå sin selskaps så, at man i sakens grund
Kan liänna GODE och ONDE, kan sästa trogga ankar,
Som i omflisten all ha druga sanningss pund.
Ty som det utan twiwl för GODE generalis nåtnes,
Som Kropp och Själan wår til sällhet ända kan,
Och det twert om för ONDE af allom willigt lämnas,
Som wår Guldkomlighet fiendtligt griper an:
Så synes lustigt nog, at hu som stödt famlar
I KUNDERNA DDD deraf, han wet ei hur' han går,
Och flöwt han stroller nog, mid orden mycket framlar,
Han i sin lesnad doch med förnya trömbeslar.
Ty huru kan wäl den ERKENNENDE GODE uhrstilla
Ifrån det RÄTTA, som derom ofunnig är;
Hur' kan den undfio ONDE, det GODE stödsse willia,
Som mot ett sandt försädad sin lysnad följer här?
Min Bror! jag säger än, det är ett ädelt ämne,
At forska flitigt ut hwad som är ONDE och GODE;
Ty til wårt sällhets wähl så wisas wägen jämne,
Och hindren rödjäs bort, när man den rätt försätt.
Hur som GÖRNUZZET bör i sedolärau öfwas,
Wår WISJA följa jemt des suada föreskrift,
Wårt ERNE, BERINGS RÄTTE, Affectrens noga pröfwas
All KÄMPERS RÖRSE till inunder Själens drift.
Alle detta och långt mehr I skarpsynt utrensakar;
Ty tror jag at Ehet werck lär winna allment priss,
Och önskar, himlens hand utöfwer Eder wakar,
Och krönes Ehr med godt Ehr tid på omnigt wiss.

Uttrade sin fågnad

Des

Ödtrogne Wän och Bror
PET. RINGH.
Wegf. Smol.

S Er guts und böses nicht zu unterscheiden weiß/
Der tappt in finsternis und gehi auf glattes eis/
Kan den gebahnten weg zur tugend nimmer finden/
Und muß sich nur allein an falsches wähen binden.

Der BRUDER weißt SICH heut als wie ein
Theleus.

Zieht auß dem Labyrinth den schon verirrten fuß/
Da Er den faden zeigt/ woran man sich muß halten/
Wenn ein Irrgarte wir in unsern sinnen walten.

Das ist ein ruhmliches werck / des klarheit offenbar.
Der beyfall leicht erweicht / die folge aber rar /
Jedoch : der Einfalt nur den rechten weg gewiesen/
So steht es bloß bey ihr/ ob sie ihm wolle kiesen.

Und IHR/ HERR BRUDER/ liebt den schatz/
der weißheit heist /

Noch ferner/ weil sie EUCH die bahn zur Ehre weist/
Durch sie könnt Ihr der welt und Ihrem Schöpfer die-
nen /

Auch wird um EUER Haupt / dereinst ein Lorber grü-
nen.

Dem Wohlgelehrten Herr Auctori als seinem
wehrtesten Herr Bruder und Landsmanne
schrieb dieses zur wohlverdienten Ehrz

JONAS G. DAHLGREN,

Wegf. smol.

Eidem,

Gratulor, ex animo toto, hoc, Tibi Candide Amio-
ce,
Ingenii Specimen, quod prasens sistit opella;
Pectore sincero cupiens, ut digna reportes
Præmia, quæ putas confert & sedula virtus.
Vive autem felix; tandem ad Pallatia Cæli.
TE vehat omnipotens, vastum qui dirigit orbem!

*Estlinan i Calamo
applausit*

PETR. ARENANDER.
Smolandus.

...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...

PETER ARNOLD
 ...